

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ
ДРЖАВНЕ РЕГУЛАТОРНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА
РАДИЈАЦИОНУ И НУКЛЕАРНУ БЕЗБЈЕДНОСТ
ЗА 2011. ГОДИНУ

1. УВОД

Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност (у даљем тексту Агенција) успостављена је Законом о радијационој и нуклеарној безбједности у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“ број: 88/07), и почела је са радом 03.06.2008. године као самостална управна организација. Савјет министара БиХ је усвојио Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста 16.02.2009. године. Сједиште Агенције се налази у Сарајеву са Регионалним канцеларијама у Бања Луци и Мостару. Укупан број запослених у Агенцији тренутно износи 18. (осамнаест). Систематизацијом радних мјеста предвиђено је да Агенција у пуном капацитету има 34. (тридесетчетири) запосленика.

2. НОРМАТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Током 2011. године Агенција је радила на пословима успостављање и јачање регулаторне инфраструктуре у Босни и Херцеговини, те испуњавању основних законски захтјева који се односе на израду регулативе.

Агенција је у току 2011. године донијела слиједеће подзаконске акте :

- Правилник о заштити од јонизујућег зрачења код медицинске експозиције објављен у Службеном гласнику Босне и Херцеговине, 21.02.2011. године
- Правилник о заштити од зрачења код професионалне експозиције и експозиције становништва, објављен у Службеном гласнику БиХ 26.12.2011. године,
- Правилник о здравственим прегледима професионално изложених лица
- Правилник категоризацији радијационих пријетњи, објављен у Службеном гласнику БиХ 26.12.2011. године,
- Правилник о вођењу евиденција
- Правилник о контроли радиоактивних извора високе активности и контроли орфан извора
- Одлука о условима које морају испуњавати правна лица за обављање дјелатности техничких сервиса у Службеном гласнику Босне и Херцеговине, објављена 21.02.2011. године
- Одлука о садржају, изгледу и кориштењу наљепнице за контролу квалитета
- Водић за заштиту од зрачења код трудница и дојиља
- Водић за израду програма за заштиту од зрачења у радиодијагностици и стоматологији
- Водић за заштиту од зрачења у стоматолошким ординацијама
- Водић за класификацију контролисаних и надгледаних зона и категоризацију професионално изложених лица, ученика, лица на обуци и студента, у припреми
- Нацрта правилника о ауторизацији техничких сервиса за едукацију и обуку лица и стручној спреми лица која могу радити са изворима јонизујућег зрачења, у припреми.

У оквиру испуњавања обавеза које Босна и Херцеговина има везано за заштиту нуклеарних материјала, Агенција је припремила слиједеће документе:

- Табелу и упуство за иницијални извјештај о нуклеарним материјалима

- Иницијални извјештај о нуклеарним материјалима који је достављен Сафегуард одјелу ИАЕА (на енглеском језику)

У оквиру испуњавања законских обавеза везаних за политику и стратегијске документе Агенција је припремила:

- Документ о Политици у области радијационе и нуклеарне безбједности

- Документ о Стратегији менаџмента радиоактивним отпадом

3. РЕГУЛАТОРНЕ АКТИВНОСТИ

Објављивањем Правилника о нотификацији и ауторизацији дјелатности са изворима јонизујућих зрачења и Правилника о инспекцијском надзору створен је правни основ за успостављање регулаторне контроле над облашћу радијационе и нуклеарне безбједности у Босни и Херцеговини.

3.1 Ауторизација дјелатности

Ауторизација дјелатности са изворима јонизујућих зрачења је у надлежности Сектора за ауторизацију. У складу са Правилником кроз процес нотификације (предходно обавјештење) корисници информишу Агенцију о намјерованој дјелатности, на основу чега Агенција одлучује о врсти ауторизације (регистрација или лиценца). Упоредо треба да теку два процеса, ауторизација старих, већ постојећих корисника (затечено стање) и ауторизација нових корисника.

Сектор за ауторизацију издаје одобрења за промет изворима јонизирајућих зрачења и на тај начин врши контрола уноса извора зрачења што је од општег значаја за радијациону сигурност.

У оквиру сектора за ауторизацију обављањем управних и стручних послова проводи се регулаторна контрола сигурности извора јонизујућег зрачења, сигурности радиоактивног отпада и сигурности транспорта, као и вођење Државног регистра извора јонизујућег зрачења и власника ауторизација.

Примљени и обрађени предмети у Сектору ауторизације у 2011. години:

- Нотификација дјелатности с изворима јонизујућег зрачења: 314 предмета
- Одобрења за промет радиоактивних извора, те одлагање извора: 121 предмет
- Захтјеви за лиценцирање дјелатности с изворима јонизујућег зрачења: 131 предмет
- Регистрација дјелатности са изворима јонизујућег зрачења: 10 предмета

3.2 Регистар радиоактивних извора

Једна од најважнијих активности и у току 2011. године је даље развијање јединственог регистра извора зрачења у БиХ. Све досадашње нотификације, ауторизације извора

јонизујућег зрачења су унешени у државни регистар извора јонизујућег зрачења који се имплементира кроз информациони систем за регулациону контролу под називом РАИС (Регулатору Аутхориту Информацион Систем) , веб апликација израђена од стране ИАЕА. С обзиром на специфичност државног уређења и обавезе корисника извора зрачења прописане законом и правилницима било је потребно направити одређене измјене како на бази података тако и на самој апликацији.

Измјене се односе на:

- Прилагођавање регулаторног система државном уређењу тј. формирање ентитета и придруживање одговарајућих градова и општина
- Додавање статуса који су потребни да би се у РАИС-у могла водити евиденција о изворима према Правилнику о нотификацији и ауторизацији дјелатности са изворима јонизујућег зрачења.
- Прилагођавање старих и креирање нових упита над базом података у циљу лакшег претраживања и добијања статистичких података о изворима јонизујућег зрачења, процесу ауторизације и инспекције,
- Филтрирање почетне базе података настале спајањем информација које су биле познате на ентитетским нивоима.

3.3 Инспекцијски надзор

У току 2011. године послови Инспектората су се односили на контролу правних лица која посједују изворе јонизујућег зрачења и на израду подзаконских аката. Контрола правних лица која посједују изворе зрачења вршена је на основу годишњег плана рада Инспектората и на основу плана рада за поједине мјесеце. Инспекторат је активно учествовао на изради подзаконских аката и инспектори су учествовали на семинарима и експертским посјетама које су организовале различите међународне организације.

Годишњим планом рада предвиђено је да Инспекторат ради на легализацији садашњих корисника извора јонизујућег зрачења. Основни циљеви инспекцијског надзора у току ове године су се састојали у сљедећем:

1. Упознавање правних лица са законским прописом о оснивању Агенције и начину рада Агенције;
2. Упознавање са начином контактирања и тражења информација од Агенције;
3. Упознавање правних лица са новим подзаконским актима и циљевима доношења нових законских аката;
4. Дефинисање обавеза правних лица и услова за обављање дјелатности са изворима јонизујућег зрачења;
5. Упознавање са начином покретања поступка ауторизације, обавеза вршења нотификације и поступања по добијеном обавјештењу од Агенције;
6. Упознавање правних лица са начином контроле од стране инспекције, као и о њиховим обавезама приликом инспекције;

7. Упознавање са последицама у случају непоштовања наложених мјера инспектора и непокретања поступка ауторизације у законски дефинисаном року.

Приликом обављања инспекцијског надзора инспектори су састављали службене забиљешке, али нису предузимали мјере против правних лица због уочених недостатака. У току 2011. године инспектори су извршили укупно 358 (трестотинепедесетосам) контрола, инспекцијских надзора над корисницима односно власницима извора јонизујућег зрачења.

4. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Преме Закону о радијационој и нуклеарној безбједности међународна сарадња у области радијационе и нуклеарне безбједности је у надлежности Државне регулаторне агенције за радијациону и нуклеарну безбједност.

Међународну сарадњу можемо подјелити на билатералну сарадњу, првенствено са земљама из региона, затим на сарадњу са Међународном агенцијом за атомску енергију (ИАЕА), те сарадњу везану за Европске интеграције, односно првенствено на имплементацију ИПА пројеката за област заштите од зрачења и нуклеарне сигурности.

Билатерална сарадња

Агенција је успоставила веома добру и интензивну сарадњу са земљама из региона (Хрватска, Словенија, Црна Гора и Србија), а посебно областима контроле граница и неодозвољеног промета радиоактивних извора, успоставе регулаторног система те у области едукације запосленика регулаторних агенција.

У марту мјесецу 2011. године потписан је Меморандума о разумијевању између Државне регулаторне агенције за радијациону и нуклеарну безбједност Босне и Херцеговине и Агенције за заштиту животне средине Црне Горе.

Током засједања Генералне скупштине ИАЕА у Бечу, у септембру 2011. године потписан је Меморандума о разумијевању између Државне регулаторне агенције за радијациону и нуклеарну безбједност Босне и Херцеговине и Управе за нуклеарну сигурност Републике Словеније.

У децембру мјесецу 2011. године у званичној посјети Државној регулаторној агенцији за радијациону и нуклеарну безбједност боравила је делегација Дирекције за радијациону сигурност Републике Македоније и том приликом је потписан Меморандум о разумијевању између регулаторних тијела двају земаља.

Такођер је припремљен Меморандум о разумјевању између Државне регулаторне агенције за радијациону и нуклеарну безбједност Босне и Херцеговине и Хрватског завода за радиолошку и нуклеарну сигурност, а у вези спречавања неодозвољеног промета радиоактивних извора, који би требао бити потписан почетком следеће године.

ИАЕА

Босна и Херцеговина је члан Међународне агенције за атомску енергију (Интернационал Атомиц Енергт Агенцу - ИАЕА) са сједиштем у Бечу од 1995. године. Према Закону

Агенција је државни партнер БиХ за сарадњу са ИАЕА у вези свих питања из области радијационе и нуклеарне безбједности.

Босна и Херцеговина спада у групу приоритетних земаља које су примаоци помоћи програма техничке кооперације (ТЦ) ИАЕА, а која се одликује како кроз помоћ у успостави адекватног регулаторног оквира и унапређења рада Агенције, тако и кроз помоћ институцијама из области здравства, индустрије, заштите животне средине, те и у другим областима у којима се на неки начин користе нуклеарне технологије. Програм техничке кооперације се имплементира кроз националне и регионалне пројекте у циклусима од по двије године.

Активности у току 2011. године се могу подјелити на редовне активности везане за имплементацију активних пројекта из циклуса ТЦ 2009-11 и на активности везане за израду пројекта техничке кооперације за сљедећи циклус ТЦ 2012-13.

У току редовних активности на имплементацији 3 национална и 19 регионалних пројекта из активног циклуса 2009-11, у текућој години је извршено око 30 едукација у трајању од недељу дана па до 4 мјесеца за представнике институција које партиципирају у пројектима, те набавка (донација) неопходне опреме.

Кад је у питању израда пројекта за сљедећи циклус ТЦ 2012-13, Управни одбор ИАЕА на засједању у новембру је званично прихватио предложена 4 пројекта:

1. Изградња капацитета и јачање националне регулаторне инфраструктуре за потпуну примену Основних сигурносних стандарда БСС (Буилдинг Цапациту анд Стренгтхенинг тхе Натионал Регулатору Инфраструктуре фор тхе Фулл Имплементатион оф тхе Басиц Сафету Стандардс)
2. Смањење инциденце бруцелозе код животиња и људи уз повећан надзор и контролу (Редуцинг тхе Инциденце оф Бруцеллосис ин Анималс анд Хуманс бу Сурвеилланце анд Цонтрол)
3. Јачање центара радиотерапијске физике са циљем испуњења захтјева међународних стандарда (Стренгтхенинг Радиотхерапу Пхусицс Унитс то Меет тхе Рекуирементс оф Интернатионал Стандардс)
4. Повећање могућности нуклеарне медицине у онкологији, кардиологији и неурологији (Енханцинг Нуцлеар Медицине Цапабилитиес фор Пациент Манагемент ин Онцологу, Цардиологу анд Неурологу)

Укупан буџет одобрен од стране ИАЕА за 4 национална пројекта износи 850 000 еура. Поред 4 национална пројекта, институције из Босне и Херцеговине могу да учествују у 35 регионалних пројекта, за које покажу интерес, односно за које испуњавају услове за активно учествовање.

Европске интеграције

Сарадња Агеније са институцијама Европске уније се углавном одвија кроз имплементацију ИПА пројекта за област заштите од зрачења и нуклеарне сигурности.

Настављена је имплементација три пројекта из циклуса ИПА 2008, али с обзиром на кашњење на самом почетку у имплементацији, било је потребно потписати амандмане на финансијски споразум којим би трајање пројекта било продужено за једну годину, што је

уочињено од стране БиХ институција у децембру мјесецу, чим су створени предуслови за успјешну имплементацију пројеката.

Такође је почела имплементација 4 (четири) пројекта из циклуса ИПА 2009 и то:

1. Јачање система дозиметријске контроле за лица професионално изложена јонизујућем зрачењу и пацијенте (Стренгтхенинг тхе систем оф досиметру контрол фор оцкупационаллу екпосед воркерс анд пациентс);
2. Смањење медицинске и професионалне експозиције у мамографији (Редуцтион оф Медицал анд Професионал Екпосуре ин Маммограпху);
3. Унапређење могућности тренинг центра за заштиту од зрачења (Стренгтхенинг тхе цапацитиес оф тхе радиатион протецтион траининг центре ин Бања Лука);
4. Унапређење техничких могућности за мониторинг радионуклида у животној средини (Стренгтхенинг тецхницал цапацитиес ин мониторинг радионуцлидес инто тхе енвиронмент).

Крајем 2011. године одржани су састанци за три од укупно четири пројекта, којима је званично почела реализација наведених пројеката ИПА 2009, а састанак за четврти пројекат је планирана за почетак јануара 2012. године.

Важно је напоменути да је Агенција у току 2011. године у сарадњи са Европском комисијом припремила документ „План пута за будућу помоћ у области заштите од зрачења и нуклеарне безбједности“, којим су дефинисани приоритети како би Босна и Херцеговина испунила све услове до 2016. године у области заштите од зрачења и нуклеарне сигурности. Званично потписивање документа је планирано за фебруар мјесец 2012. године.

5. ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

5.1 Кадровске активности

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији у Агенцији је предвиђено укупно запошљавање 34 запосленика.

У 2011. години смо засновали радни однос са 2 запосленика (директор и стручни сарадник за обраду и управљање информацијама).Годину 2011. завршили смо са 17 запосленика на неодређено вријеме и 1 запослеником на одређено вријеме.

5.2 Јавне набавке

У току 2011. године имали смо привремено финансирање тако да су и финансијске активности биле у складу са овим начином финансирања. Буџет је одобран квартално на нивоу једне трећине трошкова за исти квартал у 2010. години. Није било набавке планиране опреме нити других значајних набавки у току читаве 2011. године. Спроведен је поступак набавке горива и потписан је уговор на годишњем нивоу са ОМВ-ом. Набављене су зимске гуме за службена возила као и промотивни и канцеларијски материјал.

5.3 Едукације и тренинзи

Како су послови Агенције уско стручни и веома специфични и обављају се са минималним бројем кадрова, у протеклој години дата је посебна пажња едукацији постојећих кадрова што ће и у будућности бити стална обавеза. У даљњем тексту наводимо најзначајније едукационе програме кроз које су прошли наши упосленици:

- Састанак на тему процјене потреба и мјера за јачање сигурности и безбједности затворених радиоактивних извора, 09.-12.02.2011., Беч
- Школа о нуклеарној безбједности, 09.-23.04.2011., Трст
- Састанак на тему јачања техничких капацитета регулаторних тијела и регулаторне инфраструктуре у државама западног Балкана, 25.-30.09.2011., Беч
- Међународна конференција о сигурном и безбједном транспорту радиоактивних материјала: слиједећих педесет година, 16.-21.10.2011., Беч
- Састанак са представницима Европске комисије везан за дефинисање мапе пута БиХ о области заштите од зрачења и нуклеарне безбједности за период 2012 – 2015 година, 25.-27.10.2011., Брисел
- Радионица на тему управљања радиоактивним отпадом, 30.10.-05.11.2011., Москва
- Тренинг курс на тему информисања јавности код радиолошких и нуклеарних ванредних догађаја, 06.-11.11.2011., Загреб
- Регионалне конференције о јачању сарадње у борби против илегалне трговине са радиоактивним материјалом и оружјем за масовно уништење (Охрид, Република Македонија)
- Семинар на „Нуклеар Лав Институте“ (Институт нуклеарног права), 20.11.2011-02.12.2011., Беч
- Менторинг сервиса о начину управљања и формирања ЦБРН (Цхемицал Биологицал Радиологицал анд Нуклеар) националног тима за сузбијање трговине ЦБРН оружјем и материјалма (Подгорица, Република Црна Гора)
- Симпозијум Друштва за заштиту од зрачења Србије и Црне Горе
- Посјета тренинг центру регионалног тијела Литваније у Вилњусу у циљу формирања тренинг центра у Бања Луци.
- Семинар у вези с контролом промета робе двојне намјене, који су одржани на Јахорини 1 и 2 јуна и у Сарајеву 28. новембра 2011.
- Воркшоп ИАЕА о припреми на радијационе ванредне ситуације, Беч (март и август 2011)
- Генералној конференцији ИАЕА, септембар 2011, Беч
- Воркшоп о улози ЦТБТО у регионалној и глобалној безбједности, Истанбул, новембар 2011.
- Воркшоп о примјени свјетских здравствених прописа, октобар 2011, Сарајево
- Састанак подбора за транспорт, енергију, околину и регионални развој, Брчко, фебруар 2011.

- Годишња скупштина „Континуитет у развоју интерне ревизије“, 13. – 16.04.2011. године
- Семинари организовани од стране Министарства безбједности, а поводом кориштења АРГОС информационог система.
- У току 2011. године одржане су четири Радионице под називом „Правни оквир радијацијске и нуклеарне сигурности у БиХ“ и то у Сарајеву, Тузли, Бања Луци и Мостару с циљем упознавања већег броја крајњих корисника с правилницима које је Агенција донијела.

5.4 Остале активности

У 2011. години настављен је развој ОВИС-а, веб апликација намијењене за канцеларијско пословање, дистрибуисањем информација које се односе на све запослене као и кориговање дефиниција акција. Чување базе података врши се на исти начин као и за РАИС.

Основа нове веб странице Агенције креиране крајем 2010. год. развијала се и у 2011. години, направљена је електронска верзија формулара према Правилнику о нотификацији и ауторизацији извора јонизујућег зрачења. На веб страницу постављена је комплетна легислатива која је издата од стране Агенције. Од 26.09.2011. год. посјећеност странице прати Гоогле Аналитицс.

Агенција је провела процес Упграде-а и лиценцирања Мицрософт производа које користи у складу са уговором и обавезама постигнутим између Савјета министара и Мицрософт-а.

Сарајево,

Број:

ДИРЕКТОР

Емир Диздаревић